

Zakłady ubezpieczeń w Polsce i Europie – narzędzia wczesnej interwencji i upadłości

Departament Projektów Systemu Finansowego

Warszawa, październik 2023

1. ISTOTA UMOWY UBEZPIECZENIA
2. UPADŁOŚCI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ W POLSCE
3. ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ W LIKWIDACJI W POLSCE
4. KONSOLIDACJA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ W POLSCE
5. UPADŁOŚCI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ W EUROPIE – INNE KWESTIE

ISTOTA UMOWY UBEZPIECZENIA

Podstawowym zadaniem zakładów ubezpieczeń jest świadczenie ochrony ubezpieczeniowej dla swoich klientów. Z jednej strony jest to działalność biznesowa, z drugiej zaś ma ona charakter szczególny – za składkę ubezpieczeniową ubezpieczający nabywają niejako obietnicę wypłaty świadczenia w momencie, gdy zajdzie zdarzenie losowe objęte ochroną ubezpieczeniową.

Działalność finansowa zakładów ubezpieczeń jest odmienna od działalności innych podmiotów gospodarczych. W zakładach ubezpieczeń mamy do czynienia z odwróconym cyklem produkcyjnym – w pierwszej kolejności osiągane są przychody (składki), a w dalszej perspektywie ponoszone są zasadnicze koszty – odszkodowań i świadczeń.

Źródło: M. Janowicz-Lomott, E. Spigarska, I. Dąbrowski, K. Łyskawa „Finanse ubezpieczeń”

Proces ten może być rozłożony na wiele lat – nie tylko w przypadku ubezpieczeń na życie, ale również majątkowych (pomimo iż umowa mogła być zawarta tylko na okres jednego roku), gdzie możliwy okres zgłaszania roszczeń wynosi nawet 20 lat od daty zajścia zdarzenia ubezpieczeniowego. Konsekwencją jest również znaczne rozciągnięcie w czasie wypłat gwarantowanych świadczeń.

1. ISTOTA UMOWY UBEZPIECZENIA
2. UPADŁOŚCI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ W POLSCE
3. ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ W LIKWIDACJI W POLSCE
4. KONSOLIDACJA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ W POLSCE
5. UPADŁOŚCI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ W EUROPIE – INNE KWESTIE

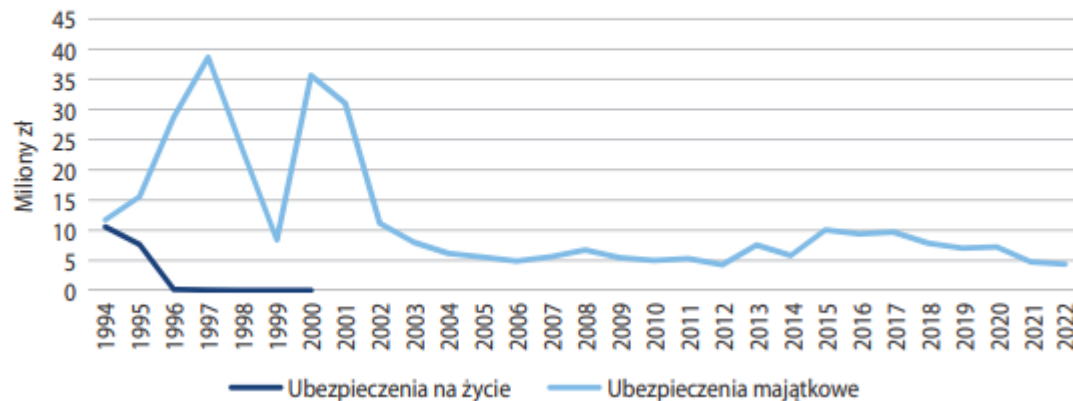
UPADŁOŚCI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ W POLSCE

Od początku działalności UFG upadło 8 zakładów ubezpieczeń

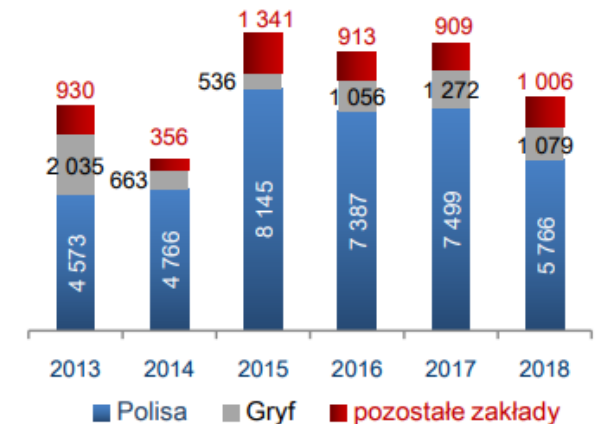
Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny wypłacił dotychczas łącznie 353 mln zł w związku z upadłościami zakładów ubezpieczeń lat 1990-2000

. Wpłaty dokonywane przez UFG w latach 1994-2022 w związku z upadłościami zakładów sprzed 2000 roku

Źródło: Nr 1(90) 2023 Bezpieczny Bank

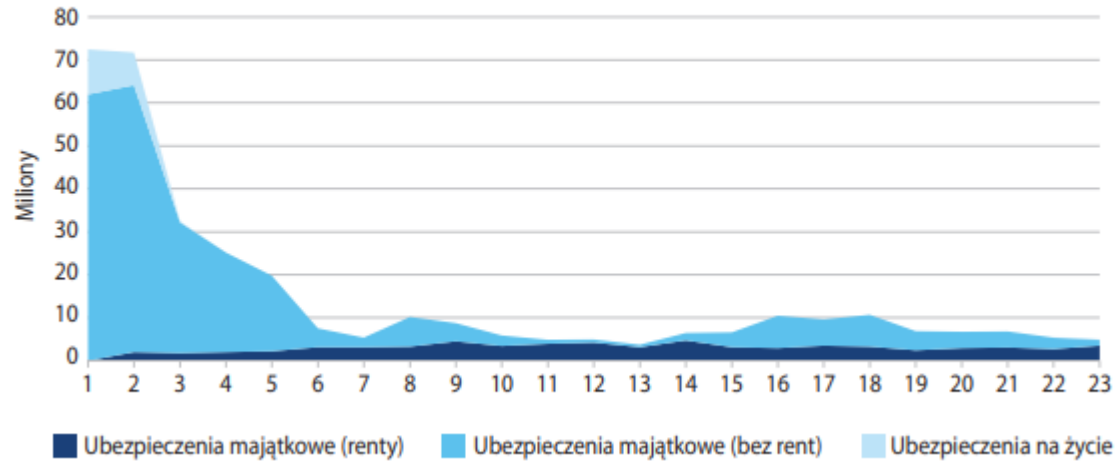
wartość wypłaconych odszkodowań (w tys. zł)

Źródło: Raport roczny UFG za rok 2018

UPADŁOŚCI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ W POLSCE

. Odszkodowania i świadczenia wypłacane przez UFG w kolejnych latach od upadłości

Źródło: Nr 1(90) 2023 Bezpieczny Bank

Proces obsługi upadłości zakładu ubezpieczeń będzie trwał tak długo, jak długo konieczne będzie wypłacanie świadczeń rentowych.

Na koniec 2022 roku UFG obsługiwał 145 rent wynikających z upadłości zakładów ubezpieczeń, z których ostatnia miała miejsce w roku 2000.

UPADŁOŚCI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ W POLSCE

Renty nie są jedynym komponentem powodującym wieloletnie wypłaty z upadłości w przypadku portfeli OC ppm. Również w przypadku świadczeń innych niż rentowe, kwoty pozostające do wypłaty mogą być wciąż dość znaczące. Sprawia to, że **ramy czasowe interwencji sieci bezpieczeństwa finansowego w sektorze ubezpieczeniowym są zupełnie odmienne od tych, które występują w sektorze bankowym**, w którym wypłaty – co do zasady – dokonywane są w ciągu 7 dni roboczych.

W 2022 roku udział wypłat z tytułu szkód zaistniałych przed 3 sierpnia 2008 r. nadal wynosił 12,5%. Wskazuje to, że tzw. **portfele szkodowe (nawet szkód uważanych za zamknięte) narażone są na ewentualną aktualizację** w wyniku zmian w przepisach, orzecznictwie i, szerzej, ewolucji praktyki rynkowej. Z natury rzeczy **taka aktualizacja szkód już zamkniętych może nastąpić tylko w jednym kierunku – dopłaty odszkodowania i świadczenia.**

Upadłość zakładu ubezpieczeń jest wyzwaniem długookresowym. W rezultacie niepewność związana z określeniem ostatecznej wartości przyszłych wypłat z portfela upadłego zakładu ubezpieczeń dotyka systemu gwarancyjnego w podobnym stopniu, jak zakładów ubezpieczeń w ich bieżącej działalności. W czasie gdy zakres świadczeń i praktyka ustalania ich wartości wciąż ewoluują, specyficznym wyzwaniem dla szeroko rozumianego ubezpieczeniowego systemu gwarancyjnego pozostaje nie tylko zapewnienie środków na pokrycie bieżących wypłat, ale również adekwatne określenie ekspozycji na wypadek upadłości uwzględniającej nie tylko to co już jest znane, ale również aspekt ryzyka.

Źródło: Nr 1(90) 2023 Bezpieczny Bank

UPADŁOŚCI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ W POLSCE

Przykłady powodów długotrwałego procesu likwidacji zakładów ubezpieczeń w Polsce:

a) długotrwałość procesów sądowych w Polsce

na koniec 2022 roku sprawy sądowe w toku dotyczą 22 szkód z upadłości z lat 1993–2000 (dane własne UFG). Sprawy te są zwykle bardzo skomplikowane od strony procesu obsługowego;

b) okres przedawnienia

w przypadku poważniejszych wypadków, gdy dochodzi do znacznych obrażeń ciała lub zgonu regulacje polskie dają osobom uprawnionym prawo zgłaszania roszczeń z OC ppm w długim okresie (do 20 lat od daty zdarzenia ubezpieczeniowego);

c) zmiany regulacji, orzecznictwa, otoczenia, praktyki rynkowej

w okresie pomiędzy wystąpieniem upadłości w latach 90. lub roku 2000, a okresem po 2010 roku (trwającym do dziś) nastąpiły znaczące zmiany dotyczące likwidacji szkód, określania zakresu odpowiedzialności, wysokości świadczeń, często tytułu prawnego, aktywności firm odszkodowawczych itp. Katalog świadczeń pokrywanych aktualnie z OC ppm i mechanizmy ich wyceny są znacznie szersze niż w końcu lat 90. W obliczu zmian przepisów, orzecznictwa, działalności pełnomocników i wielu innych czynników zmianie uległa praktyka rynkowa. Naturalnie więc część osób uprawnionych może wystąpić z roszczeniami dodatkowymi, bądź uzupełniającymi, jeżeli okres przedawnienia jeszcze nie minął.

Źródło: Nr 1(90) 2023 Bezpieczny Bank

UPADŁOŚCI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ W POLSCE

ZADOŚCUCZYNIENIE ZA ŚMIERĆ OSOBY BLISKIEJ

Dzięki przywróceniu w polskim prawie instytucji zadoścuczynienia za śmierć osoby bliskiej, od dnia 3 sierpnia 2008 roku najbliżsi członkowie rodziny mogą wystąpić o odpowiednią sumę tytułem zadoścuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Przepis art. 446 § 4 Kodeksu cywilnego, dający bliskim zmarłego możliwość dochodzenia zadoścuczynienia, został wprowadzony ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych ustaw, która weszła w życie właśnie 3 sierpnia 2008 r. i ma zastosowanie do zdarzeń prawnych zaistniałych po dniu 3 sierpnia 2008 roku.

Sąd Najwyższy – aby nie pozbawić możliwości dochodzenia roszczenia o zadoścuczynienie bliskich zmarłych w zdarzeniach sprzed tej daty – uznał, że w takich przypadkach możliwe jest dochodzenie zadoścuczynienia pieniężnego na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. (uchwała SN z dnia 22 października 2010 r., sygn. akt III CZP 76/10, uchwała SN z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 32/11).

Źródło: Nr 1(90) 2023 Bezpieczny Bank

STANY WEGETATYWNE (TRWAŁY I NIEODWRACALNY USZCZERBEK)

2017:

IC SN potwierdza (trzy jednobrzmiące uchwały) prawo do zadoścuczynienia (7 sędziów).

2019:

IKN SN neguje prawo do zadoścuczynienia (7 sędziów). Rzecznik Praw Pacjenta zwraca się z pytaniem do SN.

Czerwiec 2021:

Nowelizacja Kodeksu cywilnego dodała art. 446² – zadoścuczynienie przysługuje. Co więcej, dodano w art. 2 noweli, że do zdarzeń, powstałych przed dniem wejścia w życie tej noweli, stosuje się nowy przepis.*

2023:

Rzecznik Praw Pacjenta zwraca się z pytaniem do SN (w 2019), czy osobie bliskiej poszkodowanemu należy się zadoścuczynienie za ciężki i trwały rozstrój zdrowia. Siedmioosobowy skład IC SN postanowił zwrócić się w tej sprawie do TK (działanie prawa wstecz). Wówczas Rzecznik wycofał wniosek i poprosił SN, by nie kierował pytania do TK.

* zgodność tej nowelizacji z konstytucją bada obecnie Trybunał Konstytucyjny (na wniosek SN) - zasada nieretroaktywności prawa, pewności prawa oraz zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa

1. ISTOTA UMOWY UBEZPIECZENIA
2. UPADŁOŚCI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ W POLSCE
- 3. ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ W LIKWIDACJI W POLSCE**
4. POŁĄCZENIA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ W POLSCE
5. UPADŁOŚCI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ W EUROPIE – INNE KWESTIE

TUiR Gwarant S.A.

ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ W LIKWIDACJI - TUIR GWARANT

Gwarant specjalizował się w ubezpieczeniach finansowych, szczególnie należności celnych

- ✓ strata finansowa netto 5,77 mln zł w I kwartale roku 1999
- ✓ nieuregulowane zadłużenie Gwaranta wobec klientów - kilka polis z niewypełnionymi zobowiązaniami po kilkaset tysięcy zł każde

Najlepszym wyjściem dla Gwaranta miało być wejście bogatego zagranicznego partnera. Gwarant twierdził, że prowadził rozmowy o wejściu do spółki niemieckiego towarzystwa Deutsche Kranken Versicherung (bez sukcesu).

Źródło: <https://www.pb.pl/gwarant-ma-dostac-inwestora-16818>

KALENDARIUM WYDARZEŃ:

30.09.1999 - cofnięcie zezwolenia

20.03.2000 - ogłoszenie upadłości

16.02.2001 - umorzenie postępowania o upadłość

Toczące się uprzednio postępowanie upadłościowe zostało umorzone postanowieniem Sądu Okręgowego w Gdańsku ze względu na brak środków na dalsze jego prowadzenie

15.10.2001 - zmiana nazwy na TUIR Gwarant S.A. w likwidacji

24.01.2023 - ogłoszenie w MSiG: zawiadomienie o wszczęciu postępowania o rozwiązanie podmiotu bez przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego i wykreślenie go z Rejestru KRS

TUW Medicum

ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ W LIKWIDACJI - TUW MEDICUM

20 PAŹDZIERNIKA 2015 - uzyskanie zgody KNF na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej

9 MARCA 2016 - zawarcie pierwszej umowy ubezpieczenia

OFEROWANE PRODUKTY UBEZPIECZEŃ MAJĄTKOWYCH W NASTĘPUJĄCYCH GRUPACH:

- ✓ Grupy 1-3 (ubezpieczenia wypadkowe, chorobowe, casco)
- ✓ Grupy 7-10 (ubezpieczenia przedmiotów w transporcie, ogień, żywioły, OC p.p.m.)
- ✓ Grupy 13-16 (OC ogólne, ubezpieczenia kredytu, gwarancje, ubezpieczenia różnych ryzyk finansowych)
- ✓ Grupa 18 (assistance)

23 GRUDNIA 2019 KNF cofnęła zezwolenie na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej. TUW Medicum od dnia doręczenia decyzji nie może w szczególności zawierać nowych umów ubezpieczenia i udzielać gwarancji ubezpieczeniowych. Zawarte umowy ubezpieczenia i udzielone gwarancje obowiązują w zakresie i w terminach na jakie zostały zawarte. Przestanką cofnięcia zezwolenia było wykonywanie przez Medicum działalności ubezpieczeniowej:

- ✓ z naruszeniem planu działalności, obejmującego trzy pierwsze lata obrotowe działalności,
- ✓ w sposób niezapewniający zdolności do wykonywania zobowiązań, uwzględniając szczególnie niedostateczne zasoby kapitałowe zakładu ubezpieczeń w połączeniu z ryzykownym profilem prowadzonej działalności ubezpieczeniowej oraz naruszeniami przepisów dotyczących systemu zarządzania zakładem ubezpieczeń.

30 LIPCA 2020 zwyczajne walne zgromadzenie TUW Medicum podjęło decyzję o otwarciu likwidacji Towarzystwa

ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ W LIKWIDACJI - TUW MEDICUM

Działalność Towarzystwa jest obecnie prowadzona zgodnie z art. 319 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. W okresie sprawozdawczym, tj. od 1 stycznia 2022 roku do dnia sporządzenia sprawozdania z działalności Towarzystwo:

- ✓ nie zawierało nowych umów ubezpieczenia,
- ✓ nie przedłużało zawartych umów ubezpieczenia,
- ✓ nie obejmowało ochroną ubezpieczeniową nowych ryzyk na podstawie zawartych umów ubezpieczenia,
- ✓ nie podwyższało sum ubezpieczenia w zawartych umowach ubezpieczenia,
- ✓ nie dokonywało zmian umów ubezpieczenia zwiększających odpowiedzialność zakładu ubezpieczeń

Skala portfela i ekspozycje na ryzyko:

Aktywne gwarancje	Liczba		Suma gwarancyjna	
	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2022
Należytego wykonania kontraktu (w tym zwrotu zaliczki) - brutto	29	9	14 894 800	9 001 074
- udział własny			8 406 050	4 841 492
Usunięcia wad i usterek - brutto	873	694	48 163 867	42 460 380
- udział własny			34 192 128	29 389 975
RAZEM - brutto	902	703	63 058 667	51 461 454
- udział własny			42 598 178	34 231 467

Największą ekspozycję na ryzyko tworzyły na dzień 31 grudnia 2022 r. gwarancje udzielone pięciu klientom:

Podmiot	Suma gwarancyjna brutto	Suma gwarancyjna netto
Klient 1	4 000 000	2 040 000
Klient 2	1 454 737	1 454 737
Klient 3	2 930 978	1 359 572
Klient 4	2 600 000	1 326 000
Klient 5	950 400	808 398

Źródło: Sprawozdanie z działalności TUW Medicum w likwidacji za okres od dnia 1 stycznia 2022 do dnia 31 grudnia 2022 r.

ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ W LIKWIDACJI - TUW MEDICUM

Podstawowe dane finansowe na dzień 31 grudnia 2022 lub za rok kończący się 31 grudnia 2022 (tys. zł):

- ✓ Aktywa razem: 15.428
- ✓ Kapitał własny: 5.244, w tym
 - ✓ Kapitał podstawowy: 8.271
 - ✓ Kapitał zapasowy: 0
 - ✓ Kapitał z aktualizacji wyceny: - 484
 - ✓ Pozostałe kapitały rezerwowe: 0
 - ✓ Zysk (strata) z lat ubiegłych: -1.485
 - ✓ Zysk (strata) netto: -1.057
- ✓ Zobowiązania podporządkowane: 3.445
- ✓ Rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe: 9.450
- ✓ Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych: 4.412
- ✓ Wynik techniczny ubezpieczeń majątkowych i osobowych lub ubezpieczeń na życie: -1.444

Efektom braku możliwości kontynuacji działania jest **niedobór na dzień 31 grudnia 2022 roku dopuszczonych podstawowych środków własnych ponad minimalny wymóg kapitałowy w wysokości 10 024 tys. zł.**

Na dzień 31 grudnia 2022 roku rozpoznajemy w Jednostce naruszenie przepisów prawa dotyczących wykonywania działalności ubezpieczeniowej tj. brak pokrycia środkami własnymi minimalnego wymogu wypłacalności, co stanowi naruszenie art. 239 ust. 2 Ustawy o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej. Gdyby Jednostka nie była postawiona w stan likwidacji z powodu całkowitego cofnięcia zezwolenia na działalność ubezpieczeniową, rodziłoby to po jej stronie obowiązek sporządzenia krótkoterminowego realistycznego planu finansowego.

Źródło: Sprawozdanie biegłego rewidenta z badania sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej TUW Medicum w likwidacji za rok zakończony 31 grudnia 2022

Źródło: Sprawozdanie finansowe TUW Medicum w likwidacji za rok zakończony 31 grudnia 2022

ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ W LIKWIDACJI - TUW MEDICUM

Poszukiwanie inwestorów i zarządzanie bieżącą działalnością:

- ✓ W lipcu 2022 roku likwidatorzy rozesłali do dziesięciu wybranych zakładów ubezpieczeń w Polsce zmodyfikowaną, wielowariantową **ofertę sprzedaży przedsiębiorstwa Towarzystwa lub posiadanego portfela ubezpieczeń. Odpowiedziały na nią dwa zakłady - odpowiedzi były negatywne.**
- ✓ Na bazie zaktualizowanych danych finansowych TUW Medicum w likwidacji na początku grudnia 2022 roku rozesłana została kolejna oferta sprzedaży przedsiębiorstwa Towarzystwa lub posiadanego portfela ubezpieczeń do kolejnych sześciu wybranych zakładów ubezpieczeń w Polsce. Do dnia sporządzenia sprawozdania **Towarzystwo nie otrzymało odpowiedzi zwrotnych.**
- ✓ Towarzystwo poszukuje optymalnych kosztowo rozwiązań, które zapewnią bezpieczną i efektywną obsługę pozostałego portfela ubezpieczeń. **Wśród rozpatrywanych rozwiązań są m.in. przeniesienie portfela ubezpieczeń na rzecz innego zakładu ubezpieczeń, oferowanie klientom możliwości wykupienia przez Towarzystwo alternatywnego ubezpieczenia w zamian za rozwiązanie umowy ubezpieczenia z Towarzystwem w przypadku umów z najdłuższym okresem zapadalności.** Celem tych działań jest maksymalne skrócenie okresu obsługi portfela ubezpieczeniowego przez Towarzystwo w sytuacji, gdyby jego sprzedaż w całości okazała się problematyczna.

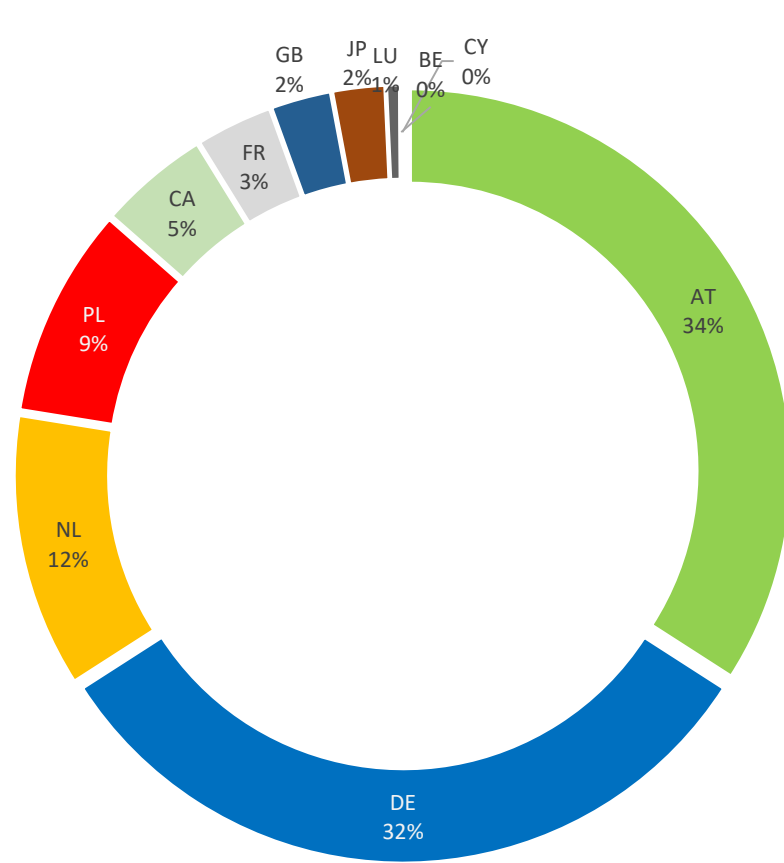
Źródło: Sprawozdanie z działalności TUW Medicum w likwidacji za okres od dnia 1 stycznia 2022 do dnia 31 grudnia 2022 r.

1. ISTOTA UMOWY UBEZPIECZENIA
2. UPADŁOŚCI ZAKŁADÓW
UBEZPIECZEŃ W POLSCE
3. ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ W
LIKWIDACJI W POLSCE
- 4. KONSOLIDACJA ZAKŁADÓW
UBEZPIECZEŃ W POLSCE**
5. UPADŁOŚCI ZAKŁADÓW
UBEZPIECZEŃ W EUROPIE – INNE
KWESTIE

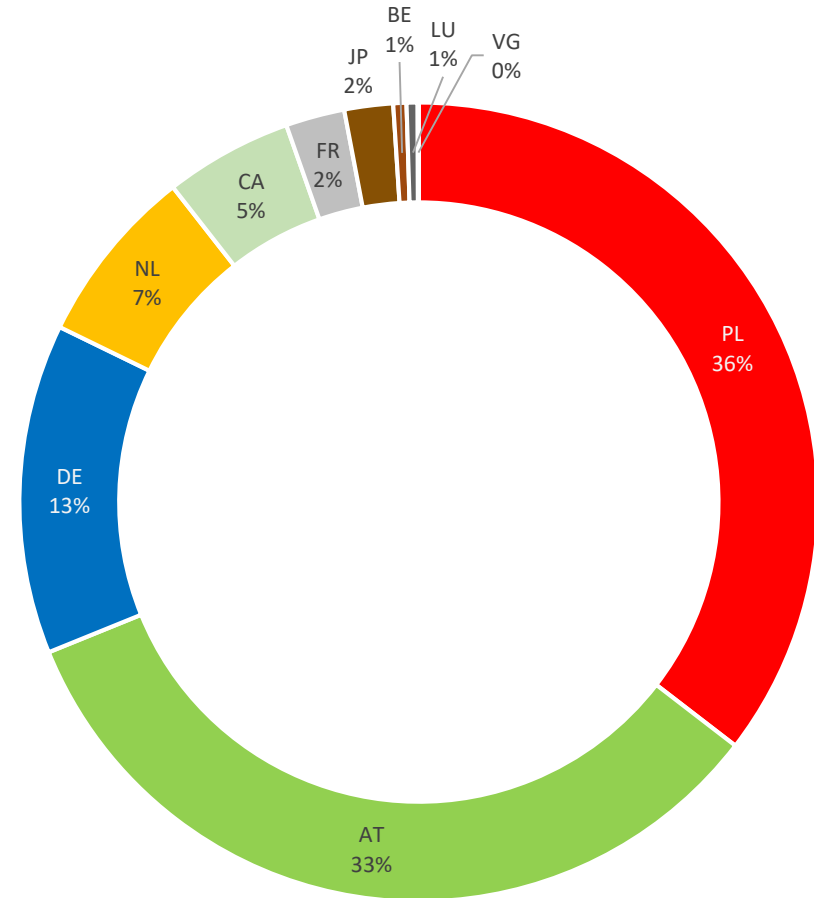
STRUKTURA KAPITAŁU ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ (UBEZPIECZENIA MAJĄTKOWE)

Udział kapitału zagranicznego
w ubezpieczeniach majątkowych Q4 2012

konsolidacja

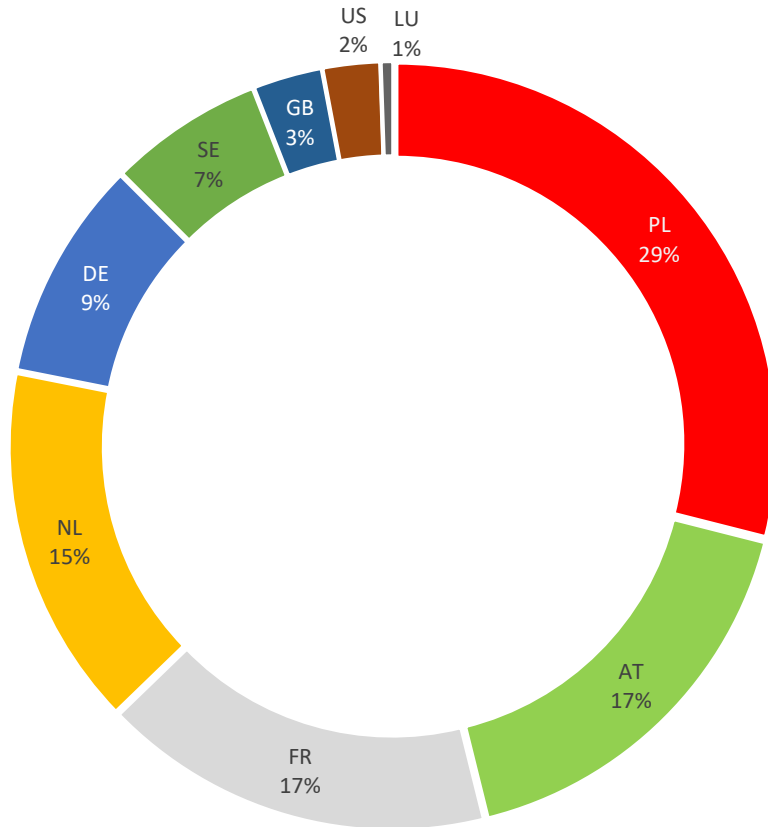
Udział kapitału zagranicznego
w ubezpieczeniach majątkowych Q2 2023

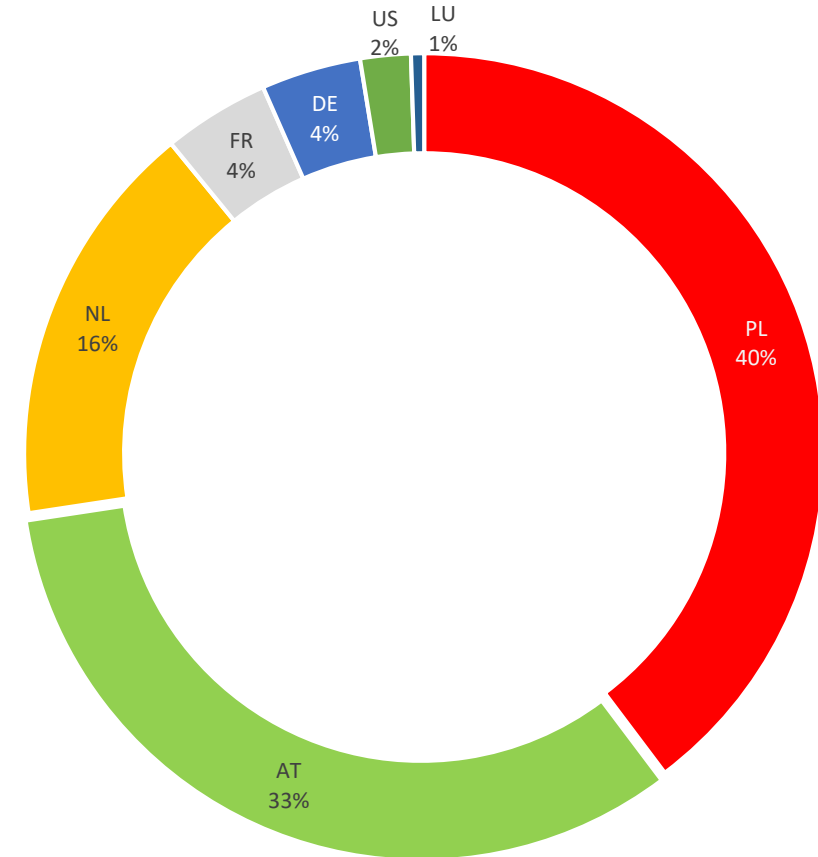
Źródło: opracowanie własne na podstawie Biuletynów kwartalnych ubezpieczeń KNF

STRUKTURA KAPITAŁU ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ (UBEZPIECZENIA NA ŻYCIE)

Udział kapitału zagranicznego
w ubezpieczeniach na życie **Q4 2012**

Udział kapitału zagranicznego
w ubezpieczeniach na życie **Q2 2023**

Źródło: opracowanie własne na podstawie Biuletynów kwartalnych ubezpieczeń KNF

1. ISTOTA UMOWY UBEZPIECZENIA
2. UPADŁOŚCI ZAKŁADÓW
UBEZPIECZEŃ W POLSCE
3. ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ W
LIKWIDACJI W POLSCE
4. KONSOLIDACJA ZAKŁADÓW
UBEZPIECZEŃ W POLSCE
5. **UPADŁOŚCI ZAKŁADÓW
UBEZPIECZEŃ W EUROPIE – INNE
KWESTIE**

Upadłości duńskich zakładów
ubezpieczeń

- Alpha Insurance
- Qudos Insurance
- Gefion Insurance

Upadłości duńskich zakładów ubezpieczeń – Alpha Insurance

- ✓ 4 marca 2018 roku duńska spółka Alpha Insurance została postawiona w stan likwidacji - istniejące polisy pozostawały w mocy, ale spółka nie mogła wystawiać nowych polis. Firma działała w innych krajach UE na zasadzie swobody świadczenia usług (m.in. w Wielkiej Brytanii, Irlandii, Grecji, Francji, Włoszech, Hiszpanii, Niemczech, Norwegii)
- ✓ Spółka przestała spełniać minimalny wymóg kapitałowy, ponadto jeden z najważniejszych reasekuratorów Alpha Insurance miał trudności finansowe i istniało znaczne ryzyko, że może nie być w stanie wywiązać się ze swoich zobowiązań wobec spółki. Dlatego, w interesie ochrony ubezpieczających, duński Urząd Nadzoru Finansowego uznał za konieczne nakazanie Alpha Insurance natychmiastowego zaprzestania prowadzenia jakiegokolwiek nowej działalności ubezpieczeniowej
- ✓ Alpha Insurance oferował m.in. ubezpieczenia wad ukrytych, ryzyk budowlanych, rozszerzonej gwarancji, kosztów prawnych, ochronę przed wypadkami, chorobami, bezrobociem
- ✓ 8 maja 2018 roku ogłoszono upadłość Alpha Insurance A/S. Wszystkie ubezpieczenia wygasły 11 sierpnia 2018 roku

Źródło: informacje prasowe, strona www duńskiego organu nadzoru

Upadłości duńskich zakładów ubezpieczeń – Qudos Insurance

- ✓ 27 listopada 2018 r. New Nordic Holding, akcjonariusz duńskiego zakładu ubezpieczeń Qudos Insurance A/S, podjął decyzję o zaprzestaniu działalności i dobrowolnej likwidacji towarzystwa
- ✓ Towarzystwo zaprzestało akwizycji ubezpieczeń ze względu na niespełnianie wymogów wypłacalności
- ✓ Qudos Insurance działało (między innymi w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia posiadaczy pojazdów mechanicznych) nie tylko na terenie Danii, ale również na podstawie swobody świadczenia usług (FOS) oraz swobody tworzenia oddziałów (FOE) w innych krajach: Belgii, Francji, Grecji, Hiszpanii, Holandii, Irlandii, Niemczech, Norwegii, Szwecji, Wielkiej Brytanii oraz Włoszech
- ✓ Qudos Insurance i jego akcjonariusz New Nordic Holding , który nabył akcje towarzystwa w marcu 2017, wystąpili z pozwem przeciwko poprzedniemu właścicielowi spółki kanadyjskiemu ubezpieczycielowi Echelon w związku z dezinformacjami, nieujawnieniem istotnych informacji oraz innych nieprawidłowości, które miały miejsce w procesie przejmowania ubezpieczyciela przez New Nordic Holding
- ✓ Polskie Biuro Ubezpieczycieli Komunikacyjnych gwarantuje wypłatę wszelkich świadczeń odszkodowawczych ze zdarzeń zaistniałych na terenie Polski, a spowodowanych przez kierujących zaopatrzonych w polisy ubezpieczeniowe Qudos Insurance A/S
- ✓ 20 grudnia 2018 roku spółka Qudos Insurance A/S ogłosiła upadłość

Źródło: informacje prasowe, strona www duńskiego organu nadzoru, strona www PBUK

Upadłości duńskich zakładów ubezpieczeń - Gefion

- ✓ Gefion to duński ubezpieczyciel, który działał w Polsce na zasadzie swobody świadczenia usług. Oferował w Polsce głównie ubezpieczenia komunikacyjne
- ✓ Rzecznik Finansowy sygnalizował publicznie i w korespondencji do Komisji Nadzoru Finansowego, rosnącą skalę problemów zgłaszanych przez klientów tej firmy i osób przez nich poszkodowanych
- ✓ Kłopoty finansowe spółki zaczęły się po wydaniu przez duński nadzór w marcu 2020 r. zakazu zawierania nowych umów
- ✓ 7 czerwca 2021 r. duński Sąd Morski i Gospodarczy ogłosił upadłość następcy prawnego Gefion Insurance A/S, tj. Gefion Finans A/S under frivillig likvidation

Gefion – skutki upadłości dla polskich konsumentów

- ✓ Osoby poszkodowane w zdarzeniach, które miały miejsce na terytorium RP, którym przysługuje wobec Gefion Insurance A/S roszczenie kierowane na podstawie umów obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, mogą zgłaszać przysługujące im roszczenia do UFG za pośrednictwem dowolnie wybranego zakładu ubezpieczeń wykonującego działalność ubezpieczeniową w Polsce
- ✓ W przypadku osób posiadających jeszcze aktywne umowy obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, ogłoszenie upadłości ma istotny wpływ na termin rozwiązania tych umów. Wszystkie te umowy ulegną rozwiązaniu z upływem 3 miesięcy od dnia ogłoszenia upadłości zakładu ubezpieczeń. **Posiadacze pojazdów mechanicznych będą zmuszeni zawrzeć nowe umowy ubezpieczenia**
- ✓ Osoby zgłaszające roszczenia bezpośrednio do Gefion muszą przygotować się na odsuniętą w czasie, także częściową realizację roszczeń z masy upadłości.
- ✓ We wrześniu 2021 roku UFG otrzymał akta szkodowe od syndyka masy upadłości firmy Gefion, rozpoczął ich rejestrację, wydawanie decyzji i wypłatę świadczeń
- ✓ W okresie wrzesień – grudzień 2021 roku UFG zarejestrował ponad 1,5 tys. spraw upadłego zakładu ubezpieczeń, 80% tych spraw zostało zamkniętych. W 2021 roku blisko 58% dokonanych wypłat z upadłości dotyczyło Gefion (pozostała część to wypłaty z upadłości polskich zakładów ubezpieczeń zaszłych ponad 20 lat temu)
- ✓ Z tytułu upadłości Gefiona **UFG wypłacił w 2021 roku 6,4 miliona zł i zabezpieczył odpowiednie rezerwy na wypłatę odszkodowań i świadczeń w kolejnych latach w wysokości ponad 139 mln zł.** Funduszowi przysługuje roszczenie do masy upadłości o zwrot wypłaconych świadczeń

Źródło: komunikaty Rzecznika Finansowego, Raport Roczny UFG za rok 2021

Inne kwestie – duński fundusz gwarancyjny

- ✓ Po upadłości Alpha Insurance i Qudos a tuż przed upadłością Gefiona duński parlament zmienił zasady dot. finansowania funduszu gwarancyjnego jak również wypłacanych przez niego świadczeń
- ✓ Po zmianach duński fundusz gwarancyjny pokrywa roszczenia z (określonych grup) polis ubezpieczeniowych tylko jeżeli są one wystawione w Danii i dotyczą ryzyk w Danii

Źródło: informacje prasowe, strona www duńskiego organu nadzoru

Upadłości rumuńskich zakładów
ubezpieczeń
-Astra Asigurari
-Carpatica Asigurari
-City Insurance

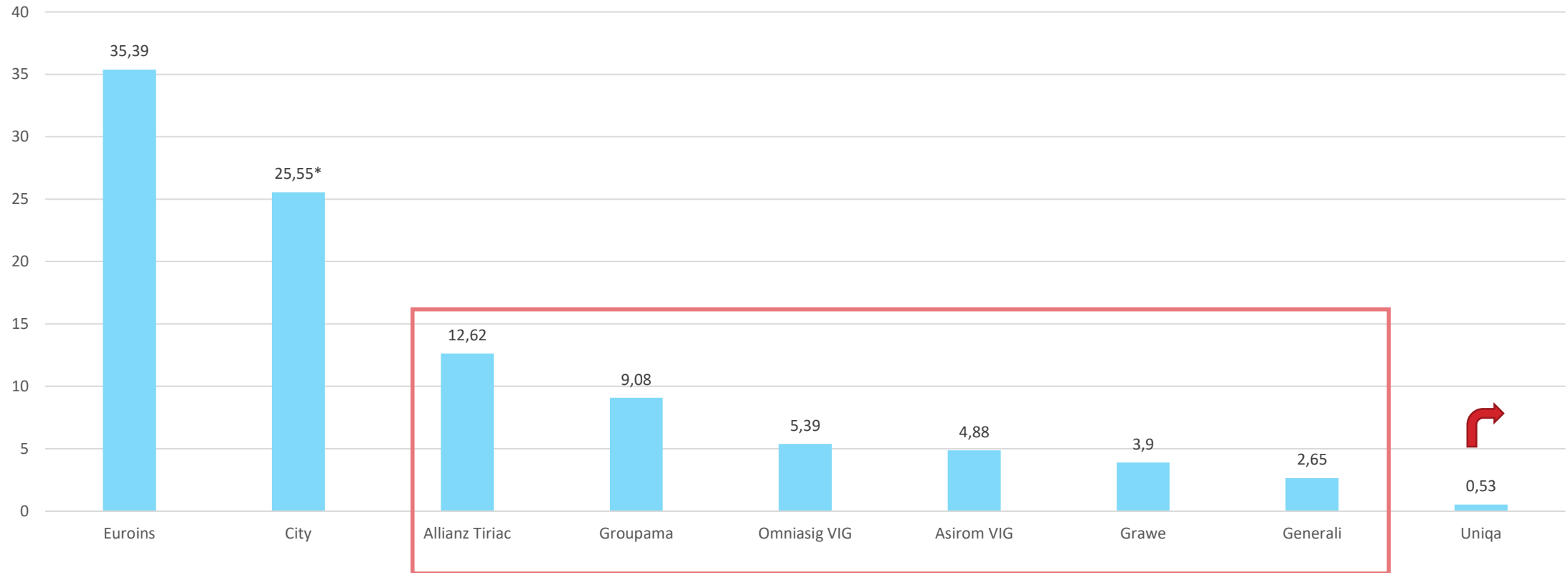
Upadłości rumuńskich zakładów ubezpieczeń

- ✓ (2015) upadek **Astra Asigurari**, która była trzecim co do wielkości towarzystwem ubezpieczeniowym w Rumunii w 2014 roku ze składką przypisaną brutto na poziomie 173 mln euro i 9,5% udziałem w rynku. Rok wcześniej Astra była liderem rynku z ponad 206 mln euro przychodów i 11,3% udziałem w rynku (1,8 mln klientów, 2,5 mln polis ubezpieczeniowych).
- ✓ (2016) upadek **Carpatica Asigurari**, która była jednym z głównych graczy na lokalnym rynku OC z 19% udziałem w rynku i zajmowała czwarte miejsce na całym rynku ze składkami na poziomie ok. 50 mln EUR w ciągu pierwszych trzech miesięcy 2016 roku (1,3 mln wystawionych polis)
- ✓ (2021) we wrześniu 2021 roku rumuński nadzór podjął decyzję o odrzuceniu krótkoterminowego planu finansowego i planu naprawczego, cofnięciu licencji, ogłoszeniu niewypłacalności oraz o wszczęciu postępowania upadłościowego wobec **City Insurance** – największego gracza na rynku lokalnym, z 20% udziałem w całym rynku i 45% w segmencie OC (ponad 1 mln wystawionych polis)
- ✓ (2023) w marcu 2023 rumuński organ nadzoru zdecydował o cofnięciu licencji, otwarciu postępowania upadłościowego i powołania funduszu gwarancyjnego na tymczasowego zarządcę **EuroIns** (2,5 miliona ubezpieczonych)

Źródło: informacje prasowe

Upadłości rumuńskich zakładów ubezpieczeń

2021 udział w rumuńskim rynku OC ppm (%)

Tym samym po cofnięciu autoryzacji dwóm największym ubezpieczycielom MTPL (CITY Insurance, Euroins) i wyjściu ubezpieczyciela o najniższym udziale w rynku MTPL (UNIQA) w rumuńskim segmencie Motor TPL rynek o wartości 900 mln EUR /r, aktywnych było jedynie sześciu ubezpieczycieli: Allianz-Tiriac, Asirom VIG, Omniasig VIG, Generali Rumunia, Grawe Rumunia i Groupama Asigurari. *nawet 45% udziału w rynku przed cofnięciem licencji

Źródło: opracowanie własne

Upadłości rumuńskich zakładów ubezpieczeń – konsekwencje dla rynku

- ✓ Po upadku City Insurance wzrosły ceny polis OC ppm mimo iż lukę pozostawioną przez firmę od razu uzupełnili pozostali ubezpieczyciele. Na koniec 2021 roku średnie ceny OC ppm kształtowały się na poziomie wyższym średnio o ponad 30% dla młodych kierowców (do 30 r.ż.) i o 12,3% dla samochodów ciężarowych o masie równej lub większej niż 16 ton. Inne obliczenia wykazały, że w przypadku młodych kierowców ceny wzrosły od 45% do 103%.
- ✓ W I kwartale 2023 roku składka przypisana z ubezpieczeń OC ppm wyniosła 440 mln EUR, co oznacza spadek o 8,11% r/r. Według danych organu nadzoru liczba sprzedanych umów MTPL (rocznych) w I kwartale była o około 11% niższa r/r. W tym czasie wysokość odszkodowań w tej linii biznesowej wzrosła o 35%, głównie na skutek inflacji. Ponadto rumuński fundusz gwarancyjny zatwierdził wypłaty roszczeń z tytułu MTPL o wartości około 30,6 mln EUR, co daje łączną kwotę blisko 240 mln EUR.
- ✓ Combined ratio (MTPL i Casco) niepokojąco wzrósł w 2021 roku w porównaniu do lat poprzednich i osiągnął rekordowe poziomy (ponad 160% w porównaniu do 122% rok wcześniej) - jak wynika z rocznego raportu organu nadzoru. Oznacza to, że za każde otrzymane 100 RON firmy, które sprzedają polisy OC ppm ponoszą koszt 160 RON za szkody, podatki oraz wydatki na marketing i sprzedaż.

Źródło: Romania economy briefing: Major changes on the Motor Third Party Liability insurance market in Romania, China CEE Institute

Źródło: <https://www.xprimm.com/STATISTICS--ROMANIA-1Q-2023-under-the-first-effects-of-the-Euroins-failure-articol-25-20625.htm>

Upadłości rumuńskich zakładów ubezpieczeń – konsekwencje dla systemu finansowego

- ✓ Zaproponowana nowelizacja prawa przewiduje uregulowanie odrębnego źródła dochodów Funduszu Gwarancyjnego, jakim jest **wpłacanie przez ubezpieczycieli specjalnych składek, w wyjątkowych przypadkach o charakterze tymczasowym**, pobieranych przez Fundusz w formie pożyczki
- ✓ W roku 2022 nastąpiła podwyżka stawki składki na ubezpieczenie ogólne pobieranej przez Fundusz Gwarancyjny od zakładów ubezpieczeń z 1% do 2,5%
- ✓ Rok 2023 przyniósł kolejną podwyżkę stawki składki na ubezpieczenie ogólne z 2,5% do 4%
- ✓ Fundusz Gwarancyjny zapłacił ponad 156 mln euro za zaledwie 80 000 wniosków z 255 000 wniosków o płatność w związku z upadłością City Insurance. W funduszu pozostało już tylko 36 mln euro.
- ✓ Rumuński organ nadzoru spodziewa się wypłat związanych z upadłością EuroIns na kwotę ponad 250 mln euro

Źródło: informacje prasowe

Problemy włoskich zakładów ubezpieczeń -Eurovita

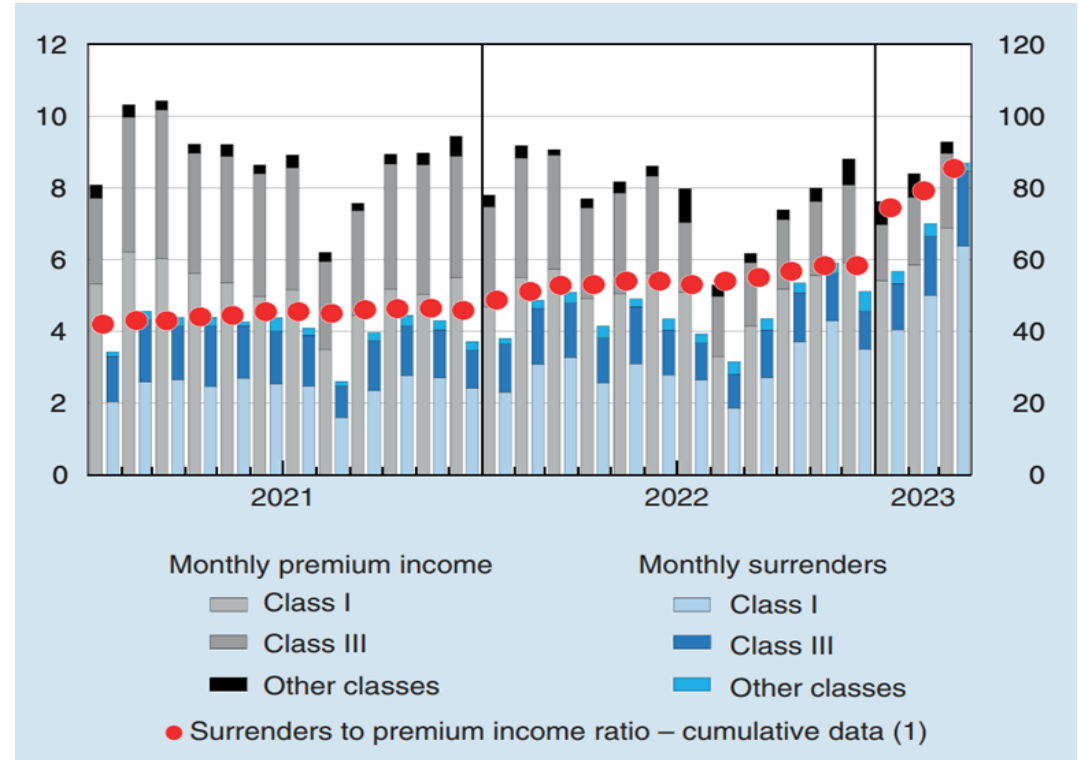
Problemy włoskich zakładów ubezpieczeń

- ✓ Eurovita to włoski zakład ubezpieczeń na życie. Powstał w 2017 z połączenia przez fundusz inwestycyjny Cinven kilku zakładów ubezpieczeń: ERGO Previdenza, Old Mutual Wealth Italy and Eurovita Assicurazioni, z których każdy miał inne „DNA” (kanały dystrybucji, produkty, modele operacyjne). Później dołączyła do nich jeszcze Pramerica
- ✓ Pod względem składki przypisanej brutto w roku 2020 Eurovita znajdowała się wśród 20 czołowych włoskich zakładów ubezpieczeń (400 tysięcy klientów, suma bilansowa 19 mld EUR)
- ✓ Współczynnik wypłacalności na dzień 31 grudnia 2021 roku znajdował się poniżej progu tolerancji miękkiego limitu (150%) określonego w politykach grupy kapitałowej. Spółka podjęła określone działania zarządcze mające na celu wzmocnienie poziomów wypłacalności i przywrócenia zgodności z limitami (wymagane wzmocnienie kapitałowe w wysokości 250 mln EUR)
- ✓ Według najnowszych dostępnych danych na 30 czerwca 2022 r. minimalny wymóg kapitałowy wynosił już 117%
- ✓ Kłopoty Eurovity zaczęły się w wyniku nagłego wzrostu rentowności obligacji w drugiej połowie 2022 r. (głównie obligacji rządowych francuskich i niemieckich, które zakład miał w portfelu). Wyższe stopy procentowe są generalnie korzystne dla ubezpieczycieli na życie, ponieważ składki można inwestować z wyższą stopą zwrotu. Jednak w tym przypadku rosnące stopy procentowe skłoniły klientów do wykupu polis na życie o niskiej stopie procentowej w celu reinwestycji w instrumenty oferujące wyższy zwrot z aktywów, takich jak obligacje rządowe

Źródło: informacje prasowe

Problemy włoskich zakładów ubezpieczeń

- ✓ Jak wynika z danych włoskiego organu nadzoru IVASS, od początku roku 2023 liczba wykupów umów ubezpieczenia na życie gwałtownie wzrosła. „Poszukiwanie przez klientów zysków chroniących siłę nabywczą ich oszczędności utrzymywało dochody ze składek na niskim poziomie i napędzało wykupy” – napisał IVASS w raporcie na temat stabilności finansowej.
- ✓ IVASS nie podał konkretnych danych dotyczących wskaźników rezygnacji, ale potwierdził, że stosunek wykupów do dochodów ze składek osiągnął w marcu 2023 r. średnio 85% w porównaniu z 53% w marcu 2022 r.

Miesięczne wykupy i składki z tytułu ubezpieczeń na życie (skala lewa, mld euro) oraz stosunek wykupów do składek (skala prawa, %). Źródło: IVASS

Źródło: IVASS

Problemy włoskich zakładów ubezpieczeń

- ✓ Działania włoskiego organu nadzoru:
 - ✓ 31 stycznia 2023 r. IVASS zawiesił zarząd i mianował administratora
 - ✓ Eurovita była pierwszym włoskim ubezpieczycielem objętym specjalnym zarządem przez organ nadzoru i w wyniku paniki spowodowanej zastosowaniem tej procedury spółka otrzymała od klientów falę wniosków o wykup polis
 - ✓ 6 lutego o godzinie 19:00 GMT, IVASS podjął decyzję o wstrzymaniu wykupu umów ubezpieczeniowych do 31 marca 2023 (kilkukrotnie przedłużane, ostatnio do końca października 2023)
- ✓ Eurovita otrzymała od swojego akcjonariusza wkład kapitałowy w wysokości 100 mln EUR, chociaż wg nieoficjalnych szacunków potrzebowała cztery razy więcej aby spełnić wymogi kapitałowe

Źródło: informacje prasowe

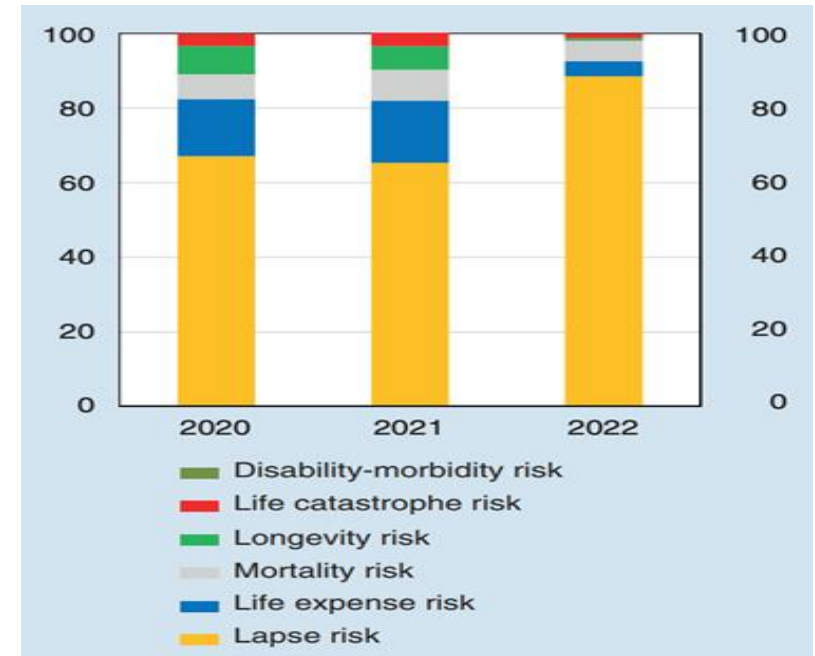
Problemy włoskich zakładów ubezpieczeń

- ✓ Rozwiązanie przyjęte w celu ratowania Eurovity
 - ✓ powołanie przez pięć wiodących towarzystw ubezpieczeniowych: Allianz, Generali, Intesa Vita, Poste i Unipol Sai nowego podmiotu (Cronos Vita) w celu przeniesienia do niego portfela polis Eurovity. Koszt – około 500 milionów EUR. Cronos ma działać przez 18-24 miesiące do czasu podziału portfela między te zakłady
 - ✓ oprócz ubezpieczycieli w sprawę zaangażowanych jest także 25 banków zajmujących się dystrybucją polis Eurovity (w oparciu o przepisy IDD)
 - ✓ pięć zaangażowanych w transakcję zakładów ubezpieczeń podpisało również umowy z Banco BPM, Banca Monte dei Paschi di Siena, BPER, Credit Agricole, Intesa Sanpaolo i Mediobanca, którzy będą pełnić rolę pożyczkodawców ostatniej instancji w przypadku, gdyby po ustaniu zakazu wykupów osiągnęły one niebezpiecznie wysoki poziom
 - ✓ nierozwiązaną kwestię stanowią pożyczki podporządkowane Eurovity: około 160 milionów EUR, które nie były częścią planu ratunkowego

Źródło: informacje prasowe

Problemy włoskich zakładów ubezpieczeń - odosobniony przypadek czy problem systemowy?

- ✓ Wg IVASS do problemów Eurovity przyczyniły się wysokie niezrealizowane straty na inwestycjach portfelowych jak również specyficzne słabości tego ubezpieczyciela (nieodpowiednie zarządzanie ryzykiem, ograniczony kapitał i brak chęci większościowego akcjonariusza do wzmocnienia pozycji kapitałowej spółki zgodnie z żądaniem organu nadzoru)
- ✓ W opinii IVASS sytuacja płynnościowa włoskich ubezpieczycieli pozostaje „ogólnie zdrowa” („overall sound”)
- ✓ Kapitalizacja sektora ubezpieczeń spadła „na skutek wzrostu wymogu kapitałowego ze względu na wyższą ekspozycję na ryzyko stopy procentowej i ryzyko rezygnacji z ubezpieczeń na życie”, ale IVASS określił kapitalizację jako „nadal wysoką i bliską średniej UE”. Według danych IVASS **kapitałowy wymóg wypłacalności z tytułu ryzyka rezygnacji z umów stanowi obecnie około 90% ryzyka ubezpieczeniowego w ubezpieczeniach na życie.**

Źródło: IVASS

Upadłości innych europejskich zakładów ubezpieczeń

Upadłości innych europejskich zakładów ubezpieczeń

- ✓ (luty 2020, IE) Irlandzki organ nadzoru Central Bank of Ireland złożył wniosek o likwidację CBL Insurance Europe Dac. Od lutego 2018 spółka posiadała wyznaczonego administratora. O oparciu o informacje przekazane przez administratora w grudniu 2019 r., które wskazywały na pogarszającą się sytuację finansową, Central Bank of Ireland nakazał CBL Insurance Europe Dac zaprzestanie wypłaty odszkodowań ze skutkiem natychmiastowym. Bank Centralny podjął to działanie w interesie ochrony ubezpieczających.
- ✓ (marzec 2023, FR) Francuski nadzór finansowy Autorité de Contrôle Prudentiel et de Résolution (ACPR) cofnął licencję na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej firmie La Mutuelle des Transports Assurances (MTA), działającej jako towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych. Zdecydował także o przymusowej likwidacji ubezpieczyciela. MTA specjalizowało się m.in. w ubezpieczeniach podmiotów transportu publicznego, takich jak taksówki, ambulansy czy karetki. Świadczyło także usługi ubezpieczeniowe na rzecz rynku wynajmu pojazdów.

W ostatnich miesiącach firma borykała się z problemami finansowymi. Nie spełniła minimalnych wymogów kapitałowych, określonych w normach Solvency I i Solvency II, co stało się bezpośrednią przyczyną przymusowej likwidacji.

Źródło: <https://www.pbuk.pl/o-nas/aktualnosci/item/52-francuski-ubezpieczyciel-w-przymusowej-likwidacji> <https://www.centralbank.ie/news-media/press-releases/statement-on-cbl-insurance-europe-dac>